سەماحەتی حەکیم فەلسەفەی سنوور دانان بەپرچدانەوەیە نەک تۆڵە

لە دیمەنی وانەی مەزانی لە بەرواری 9-4-2023، بەڕێز عەمار حەکیم سەرکی ئەوتی حیکمەی نیشتمانی بەردەوام بوو لە باسکردنی پەیامی ئیمام زەین ئەلعابدین کوڕی حوسێن(سڵاوی لێ بێت) و گەیشتە سەر باسی مافەکانی دەست و ئاو ئاو کارانی لەسەری دەکەوێت، کە یەکیان دزیکردنە و گوتی فەلسەفەی سنوور دانان بریتیە لە بەرپەرچدانەوە نەک تۆڵە کردنەوە و ئاق هەڵگرتن، ئاوونیشی کردەوە کە کە بەپێی ئاوەی باس کراوە کە بەینی دەست وەک سزایەکی دزیکردن لەسەرەتای پێنجەکان بووە، وەک ئاماژەیەک بە سنووردانانەک بە دزی کردن، گوتیشی ئاو مەرجانەی بە ئاگرتنی دزی کردن هەیە بریتین لە:

- کەسەکی پێگەیشتوو بێت.
- عاقڵ بێت.
- بژاردە بێت.
- ناچار نەبووبێت دزی بکات.
- بڕی پارە دزراوەکە ئوبعە دینارێکی زێڕ بێت.
- بڕی پارە دزراوەکە شاراوە بێت، یان لەشوێنەک هەڵگیرابێت.
- هیچ سزایەک نایگرێتەوە گەر خواردنی دزی بێت لە ساڵەکانی نەبوونی و وشکەساڵی
- ئاوەی دزیکردوە پارەکەی بردبێت نەک تەنها سەیری کردبێت.
- گەر دزەکە قوفلی شکاندبێت.
- نابێت دزەکە باوکەک بێت کە پارەی کوڕەکەی بردبێت.
- دەبێت دزیەکە بە شراوەیی ئەنجامدرابێت.
- دەبێت شتە دزراوەکە موڵکی کەسەک بێت.
- دەبێت دزەکە بەڵانی کەم دوو جار دان بەتاوانی دزیکردنکە بنێت و دوو شایەتی دادپەروەریش لەسەر ئاوە هەبن.
- ئاو کاتەی دزەکە دان بە تاوانەکەی دەنێت دەبێت لاوپێەی عاقڵیاوە قسەی خێی بکات و بەزار و بەهۆش هیچ قسەی لێ وەرنەگیرێت، قسەکەش سەبارەت بە دزیکردنەکە بێت.
- نابێت دزیکردنەکە تەنها شوبهەت بێت و یان شوبهەتی بابەتی بێت، (واتا نابێت دزیەکە تەنها بە گومان بێت و بەڵگە نەبێت).
- دەبێت دزەکە پارەکەی بە مەبەستی دزیکردن بردبێت.
- نابێت خازن پارەکە پارەکەی بە ئەمانەت لای دانابێت و بەدزی تاوانباری بکات.
- نابێت پارە بردراوەکە وەک قەرزبووی شتەک وەرگیرابێت
- نابێت دزەکە بەت ئاو پارەیە بە بەزامەندی خاوەن پارە وەرگیراوە.
- نابێت پارەکە موڵکەکی گشتی بێت.

نابێت پارەکە دەستکاوتەک بێت کە شێوەک یان کارەک دەستی دزەکە کاوتبێت.

لەکەتایی ئاونیکردنەوە کە مەرجەکانی دانانی سنوور بە ئاگرتنی دەست بەهەی پێنجەکان ئاوەیە کە نابێت دەستەکە بەهەکارەکی دیکە ببڕێت، هەروەها نابێت خاوەنی پارەکە لە بەیاری سزاکە پاشگەز بێتەوە، دەبێت دوو جار دووپاتی بکاتەوە، هەروەها ئەگەر دزەکە چەند جارەک دزی کردبێت و بەڵگەی لەسەر هەبێت، هەروەها سزا نایگرێتەوە ئەگەر دەستکەی نەخۆشی یان دەردەکی تێدا هەبێت کە بەهەی دەست بەینەوە ببێتە هەکاری مردنی.